

Kamu Raporu

Korunak Operasyonu

Küçükler (Reşit olmayanlar) Arasında Doping Kullanımının İncelenmesi

Yayın tarihi 24 Ocak 2024

Küçük, Dopingle Mücadele Kanununda on sekiz yaş altında olan kişileri ifade eder.

2012 yılından bu yana 1416 küçük kişide 1518 Ters Analitik Bulguya “Pozitif Testler” rastlanırken diüretikler, uyarıcılar ve anabolik steroidler en çok tespit edilen maddeler olmuştur.

“Testim pozitif çıktığında ne bir takım arkadaşımın ne bir antrenörün veya başka ebeveynlerin bana herhangi bir yardım sunmadığını ve anlayış göstermediğini hatırlıyorum. Ebeveynlerim beni teselli etmeye çalıştılar ve bana bunun bir hayat tecrübesi olduğunu ve beni daha güçlü kılacağını söylediler. Benim için zor bir zamandı. Herkes beni suçladı ve ben de kendimi suçladım. Herkesi hayal kırıklığına uğratmıştım. Elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyordum ve yine de herkesi hayal kırıklığına uğratmıştım.”

1 - Korunak Operasyonu:

Sporcu Konseyi Başkanının Önsözü

Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) Sporcu Konseyi anti-dopingle ilgili konularda sporcuları temsil etme, destekleme ve seslerini duyurma yetkisine sahiptir. Bizler sporcuları savunmamız için sporcular tarafından seçilen sporcularız. Ana hedeflerimizden birisi spora dopingle mücadele etmeye yardım sağlayacak fikir ve çözümler önermek için sporcuların sesi olarak WADA ile çalışmaktır.

Kasım 2023'te WADA İstihbarat ve Soruşturma Departmanı, Sporcu Konseyine Küçükler arasında doping kullanımının analizini ve incelenmesini içeren kapsamlı ve dikkat çekici bir çalışma olan WADA Korunak Operasyonunu tanıtmıştır. WADA İstihbarat ve Soruşturma Departmanı tarafından gerçekleştirilen bu önemli çalışma bir çocuk sporcunun yasaklı madde testi pozitif çıktığı zaman çocuk sporcunun ve anti-doping topluluğunun karşılaştığı müthiş zorluklara ışık tutmaktadır. Korunak Operasyonu, testi pozitif çıkan ve doping yaptırımına maruz kalan çocuk sporcuların yaşadığı derin travma ve tecrit hakkında iç parçalayıcı detayları raporlamış olup dahası bu konuda Dopingle Mücadele Kuruluşlarının gelişimi için önemli alanları saptamıştır.

Sporcu Konseyi Başkanı olarak sahip olduğum bir ayrıcalıkla birlikte küresel anti-doping topluluğu için ciddi önem arz eden meseleleri vurgulamak ve paydaşları gelişim göstermeye teşvik etmek için Konseyimizin sesini kullanabilmekteyim. En hassas sporcularımızı dopingin zararlarından korumaktan daha önemli ne gibi bir konu olabilir?

Bu maksatla tüm sporcuları, sporcu destek ağlarını ve bir bütün olarak halkı çocuk sporcuları koruyabilecek herhangi bir bilgiye sahip olmaları halinde Anti-Doping kuruluşlarıyla veya Speak Up (Sesini Yükselt) programı aracılığıyla WADA ile iletişime geçmeye teşvik ederim. Sporu, en hassas sporcularımızı doping kullanmaya teşvik eden kişilerden arındırmak için her türlü gayreti sarf etmemiz hayati önem taşımaktadır.

Son olarak anti-doping topluluğu içerisinde bizlerin bu alanda daha fazla ne yapabileceğimiz ile ilgili ilk adımı atan WADA İstihbarat ve Soruşturma Departmanını takdir eder ve teşekkürlerimi iletirim. WADA Sporcu Konseyinin bu önemli konuda fikirlerini sunabilmesinden gurur duymaktayım ve söz konusu değerlendirmeyi ve bu rapordan kaynaklı gelecek girişimlerin uygulanmasını desteklemeyi dört gözle bekliyoruz.

Ryan Pini

WADA Sporcu Konseyi Başkanı

2 - Giriş

Birçok çocuk sporcu “Küçükler” Dünya Dopingle Mücadele Kanunu “Kod” kapsamında özel koruma altında olan Koruma Altındaki Kişiler statüsünü haizdir. Belli yaşın veya zihinsel kapasitenin altındaki kişiler ile Koruma Altındaki Kişi Kodun gerekliliklerini anlayacak ve takdir edecek zihinsel kapasiteye sahip olamayabileceği için Koruma Altındaki Kişi statüsüne sahip sporcular diğer sporculardan farklı muamele görmektedir.

Bununla birlikte, her ne kadar Koruma Altındaki Kişi statüsü mevcut olsa da birçok Anti-Doping Kuruluşu Küçüklerle ilgilenmek için özel politika veya uygulamaya sahip değildir. Buna ek olarak Küçükler arasında doping kullanımının yoğunluğuna ve küçüklerin neden doping ihlali yaptığına ilişkin inanç ve anlayışlar da Anti-Doping Kuruluşları arasında farklılık göstermektedir.

WADA İstihbarat ve Soruşturma Departmanı bu gerçekliklerden yola çıkarak 2021 yılında Küçükler arasında doping kullanımının analizi ve incelenmesine ilişkin kapsamlı bir girişim olan Korunak Operasyonunu başlatmıştır. Departman, bu çalışma ile bilgilendirilen anti-doping topluluğunda yer alan herkesi, spor kariyerlerinde yönlerini bulurken Küçükleri nasıl desteklediklerini, eğittiklerini ve koruduklarını, dopingle mücadele sistemlerini ve performans artırıcı madde tuzaklarını gözden geçirmeye teşvik etmektedir.

3 - Operasyonun Geçmişi

2021 yıllarının başlarında WADA'nın Gizli Bilgiler Birimi, on yaşından küçük sporcular dahil olmak üzere, küçüklerde doping kullanımının gizli olarak raporlanmasında artış gözlemiştir. Her ne kadar söz konusu raporların çoğunda detay bilgi eksikliğinin bulunması anlamlı bir yaptırımda bulunulmasını önlemişse de soruşturma gerçekleştirilenler hakkında eylemde bulunulabilmiştir.

Raporun doğası ve hacmi göz önünde bulundurularak Korunak Operasyonu başlatılmıştır.

Operasyon herhangi bir suç davranışının, yönetişimde herhangi bir eksikliğin ve Küçüklerde doping kullanımını daha iyi ele alabilecek stratejilerin saptanması amacıyla Küçüklerde doping faaliyetlerini incelemiştir.

Bu rapor beşeri istihbarat (örnek olarak görüşmeler, ihbarcılar), veri analizi, dış akademik çalışmalar, açık kaynaklı araştırmalar ve dopingle mücadele topluluğundan elde edilen bilgileri içermektedir.

4 - Etki Hikâyeleri

Operasyonun önemli bir parçası, yalnızca doping ihlalinde bulunan Küçüklerden doğrudan alından bilgiler değil, aynı zamanda aileleri ve destek ağlarından da alınan bilgiler olmuştur. Her ne kadar bu örnekler WADA ile yalnızca isimlerin açıklanmaması şartıyla paylaşılmışsa da hikâyelerinin anlatılması için izin alınmıştır.

Birinci elden alınan bilgiler doğrultusunda ortaya altı ana tema çıkmıştır:

- Travma
- Tecrit
- Etki
- Baskı
- Bilgisizlik
- ve Terk edilme.

Travma

Yapılan görüşmeler sonrasında ortaya çıkan ana temalardan biri de testlerinin pozitif çıkması ve yaptırıma maruz kalmaları sonrası Küçükler tarafından hissedilen derin travma olmuştur. Küçükler, kendileri veya sevdikleri birisinin spordan kopartıldığında ve arkadaşları veya aile üyeleri

tarafından reddedildiğinde hissettikleri travmayı ve bu reddedilişin psikolojileri üzerinde nasıl büyük bir etki bıraktığını açıklamıştır.

“Testim pozitif çıktığında ne bir takım arkadaşımın ne bir antrenörün veya başka ebeveynlerin bana herhangi bir yardım sunmadığını ve anlayış göstermediğini hatırlıyorum. Herkesi hayal kırıklığına uğratmıştım. Elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyordum ve yine de herkesi hayal kırıklığına uğratmıştım”.

“Ailem, antrenörümüze tam güven duymuş olduğu için müthiş bir sorumluluk hissetti. Annem çok üzüldü ve tüm suçun kendisinde olduğunu hissetti. Aileme veya bir sporcu olarak bana herhangi bir yardım sunulmadı. Test sonucum sonrasında ailem de ben de ruhsal olarak zorluk yaşadık”.

“Şimdi bile çocuğum, başına gelen sebebiyle damgalanmış durumda. Yakın zamanda çok ciddi bir hastalık yaşadı ama ona verdiğim vitaminleri almayı reddetti. Aradan aylar geçmesine rağmen hala çok kızgının. Bunun nasıl olduğunu asla bilmeyeceğiz ve bu da bizi olayı geride bırakmaktan alıkoyuyor.”

Tecrit

Ortaya çıkan başka bir tema da Küçüklerin birçoğunun çocukluklarının önemli bir kısmında spor topluluğunun parçası olması düşünüldüğünde şaşırtıcı olmayacak şekilde tecrit edilme hissi olmuştur. Küçüklerin spor topluluğundan ayrılması, onlar üzerinde öyle olumsuz bir etki bırakmıştır ki birçoğu depresyon belirtileri göstermeye başlamıştır (örnek olarak yataktan kalkmada, normal aktiviteler gerçekleştirilmede ve okula gitmede zorlanma).

“Tek başıma antrenman yapmak oldukça zordu. İlk birkaç ay ciddi bunalıma girdim ve antrenman yapmak için enerji ya da istek bulamadım. Yaptırımın bana ruhsal etkisinin fiziksel etkisinden fazla olduğunu anladım. Ceza aldığım dönemde okula ayak uydurmakta zorlandım. Tüm derslere katılmak yerine haftada iki gün derse gidiyordum. İlk altı ay evde, yatağымda kaldım.”

“Test sonucumun pozitif olduğunu öğrendiğimde 15 yaşındaydım. Antrenörüm sonucu bana söylemişti ve ondan günlerce haber alamamıştım. Tamamen tecrit edildiğimi hissettim. Antrenman merkezinde birkaç ay daha kaldım. Ailem eve götürmek için beni almaya geldiğinde çok mutlu hissettiğimi hatırlıyorum. Oradan ayrılmadan birkaç önce medya benimle iletişime geçti. Test sonucumun neden ve nasıl pozitif çıktığını merak ediyorlardı. Benim için oldukça zorlayıcı bir durumdu.”

“Çocuğum yurtdışında okumak için yeni burs almıştı ve her şeyini kaybedebilirdi. Çocuğum gibi olanlar, yıllardır doping yaptığı ve ebeveyni olarak bundan da benim sorumlu olduğum şeklinde söylenti yayan diğer ebeveynler ve diğer Sporcular tarafından damgalandı.”

Etki

Görüşme gerçekleştirilen aile üyeleri, benzersiz bir bakış açısı sunarak küçüklerin en yakın destek ağında yer alanların hissettikleri hayal kırıklığını ve travmayı vurgulamıştır. Küçüklerin ebeveynleri ve kardeşleri, ihlalde kendilerinin de suç ortaklığı ettikleri ithamlarıyla ilgili söylentiler ve olumsuz imalar aracılığıyla mağdur edildiklerini hissetmişlerdir. Bunların bazıları testin pozitif çıkması nedeniyle diğer ebeveynler tarafından suçlanmış ve bu da ihanet edilmiş olma ruh haline ve daha fazla tecride sebep olmuştur. Bir defasında etki o kadar fazla olmuştur ki bir ebeveyn, kardeşinin testi pozitif çıkan çocuğunun damgalanmasından korkarak çocuğunu spordan almayı bile düşünmüştür.

“Çocuğum, testinin pozitif çıktığını söylemek için beni telefonla aradı. Haberi aldığımda dışarıdaydım. Ağlamaya başladım. Aile fertlerini kaybetmiş biri olarak çocuğumun testinin pozitif çıktığı haberini almamın hayatımdaki en kötü an olduğunu söyleyebilirim”.

Başka bir sporcu, testinin pozitif çıkmasının ebeveynlerinden birinin soruşturma geçirmesine neden olduğunu ve bunun ailesini psikolojik olarak nasıl daha da etkilediğini anlatmıştır.

“Hakkımda soruşturma gerçekleştirilirken aynı zamanda ebeveynlerimden biri de soruşturma geçirdi. Ulusal Anti Doping Kuruluşu ailemin de ihlalde yer aldığını iddia etti. Aileme de yardım sunulmadı ve bu ruhsal olarak onlar için de zordu.”

Başarılı olma baskısı

Görüşme gerçekleştirilen bütün küçükler başarılı olma baskısının ne kadar büyük olduğunu ve bu baskının yaptırım öncesi, esnası ve sonrasında onları ne kadar çok etkilediğini ifade etmiştir. Sürekli olarak daha çok başarı elde etme baskısı bazılarının yasaklı madde ve metotları kullanma kararı almasını doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemiştir.

“Çok fazla baskı altındaydım. Baskının doğrudan doping ihlali yapmama sebep olduğunu düşünüyorum. Antrenörüm bana sporun benim hayatım olduğunu ve her şeyim olması gerektiğini açıklamıştı. Neredeyse her gün ağladım ve kendime, diğerleri baskıyla başa çıkabiliyorsa benim de çıkmam gerektiğini söyledim. Baskıdan dolayı çektiğim acıyı paylaşırsam spor kariyerimin sona ereceğini düşündüm. Yalnızca on bir yaşındaydım.”

Antrenör baskısı

Görüşme yapılan küçük kız çocuğundan alınan rahatsız edici bir bilgiye göre, söz konusu kız çocuğunun ve diğer kadın sporcuların kilo almamaları yönünde erkek antrenörleri tarafından ciddi baskıya maruz kaldıkları öğrenilmiştir. Baskıya, sporcuların rekabet gücünü sözde azaltması nedeniyle ergenliğin etkilerini yavaşlatmak da dahil olmuştur.

“Vücutum sürekli olarak büyüyordu ve kilo alıyordum. Antrenörüm beni günde dört kez tartıyordu. Kendimi hapiste gibi hissediyordum. Her zaman aç hissediyordum.”

Bilgisizlik

Anti-doping bilgisinin ve eğitiminin eksikliği, görüşmeler sonucunda ortaya çıkan bir başka temadır. Bir Küçük kendisine tavsiye edilen bir tedavi yönteminin Yasaklı bir Metot olduğunu bilmediğini ifade etmiştir. Bunun sonucunda küçüğe doping ihlali yaptığı bildirildiğinde, bu bildirim onu akli karışmış bir duruma sürükleyerek uygun bir savunma yapamayacak bir ruhsal duruma sokmuştur.

“Anti Doping Kuruluşuyla yapılan toplantıda Yasaklı Metot kullandığımı bildiklerini söylediler ve benden bunu doğrulamamı istediler. Annem de toplantıda benimleydi ama aldığımız bilgi için hazırlık değildik. Bana herhangi bir tavsiye veya danışma sağlanmadı.”

“Küçük bir sporcunun ebeveyni olarak anti-doping bilgilendirme oturumunun destekleyici maddeler hakkında yeteri kadar bilgi sağlamadığımı ve Sporcular için risk teşkil ettiğini söyleyebilirim.”

Terk Edilme

Görüşmelerden elde edilen bakış açılarından birisi de testi pozitif çıkan ve buna müteakip yaptırma maruz kalan Küçüklerin terk edilme hissini taşıdıklarıdır. Bunlardan bazıları kendilerini unutulmuş hissetmiş ve Anti Doping Kuruluşları tarafından sağlandığı iddia edilen iletişim ve desteğin eksikliğinden dolayı hayal kırıklığına uğramıştır.

“Bugüne kadar kimse bana ne olduğunu sormadı. Hikâyemin unutulduğunu düşündüm. Şu an hikâyemi WADA'ya anlatabildiğim için mutlu ve müteşekkirim”.

“Bana veya aileme herhangi bir yardım sunulmadı. Ailem ve ben testin sonuçlarıyla ruhsal olarak baş etmekte zorlanıyorduk. Yardım istemek bize kalmıştı ve ben de bana bir psikolog sağlayacak olan milli takımım ile iletişime geçtim. Ama yine de benim gibi zorlanan aileme herhangi bir destek sunulmamıştı”.

Gelecek öğrenimler

Yapılan bütün görüşmeler, katılımcıların Anti Doping Kuruluşlarının sistemini geliştirmek üzere görüş paylaşmaya davet edilmesiyle sonlanmıştır. Alınan geri dönütler ağırlıklı olarak daha iyi psikolojik desteğe ihtiyaç duyulduğunu, anti-doping sisteminde yollarını bulmaları için onlara daha iyi yardım sunulmasını ve Küçüklerin iyi sonuçlar elde etmesi için daha az baskıya maruz kalması gerektiğini içermiştir.

“Daha iyi veya farklı neler yapılabileceğini bana sorarsanız size genel olarak sorunun baskı olduğunu söyleyebilirim. Yaptırımına sebep olan şey baskıdır. Spor federasyonum da aynı zamanda daha fazla ilgi gösterseydi yalnız bırakılmazdım. Hala üzerimde insanların beni suçladığına dair bir utanç hissediyor gibiyim.”

“Geliştirilmesi gereken alanlarla ilgili en önemli önerim bu süreçlerde sporcuların kendilerine ruhsal olarak yardımcı olacak hizmetlere erişebilmesidir. Genel olarak doping ihlalinin fiziksel ve rekabet üzerindeki etkileri hakkında tartışmalar yapılırsa da bence işin en zor kısmı ceza boyunca ve ceza sonrası antrenmana geri dönerken yaşadığım ruhsal sıkıntılardır.”

5 - Anti Doping Kuruluşlarının Bakış Açısı

Küçüklerin ve destek ağlarının bakış açısı alındıktan sonra doping mücadelenin yöneticileri olan Anti Doping Kuruluşlarının bakış açılarının öğrenilmesi de yararlı olmuştur.

Eylül 2022’de Korunak Operasyonu, Küçüklerde doping kullanımına ilişkin bakış açılarını ve deneyimlerini öğrenebilmek amacıyla 41 Anti Doping Kuruluşuna bir anket göndermiştir. Anketin alıcıları, Küçüklerde doping ihlalleriyle ilgili tecrübeleri ve Organizasyonun Kayıtlı Test Havuzunda yer alan Küçük sayısı dahil olmak üzere farklı kriterler temel alınarak ve geniş bir coğrafi ve demografik temsil sağlayabilecek şekilde seçilmiştir. Anketi yanıtlamaya davet edilen 41 Anti Doping Kuruluşundan 27’si anketi tamamlamıştır.

Anket, Anti Doping Kuruluşlarının önemli bir kısmının (%66) ülkelerinde Küçüklerde doping kullanımının yaygın olmadığına ve Küçüklerde doping testi yapma yeteneklerinde bir sorun olmadığına (%78) inandıklarını ortaya çıkarmıştır. Küçüklerle ilgili davaları soruşturan Anti Doping Kuruluşlarının üçte biri (%33) ailelerin “müdahalesini” bir faktör olarak raporlamıştır (örnek olarak Küçüğü korumak için bilgi vermeyi reddetmek veya yanlış bilgi vermek).

Korunak Operasyonu, Anti Doping Kuruluşlarının genelinde Küçükler arasında doping kullanımının yaygın olmadığı görüşünü göz önünde bulundurarak bu görüşü uygun veri setleriyle bir bağlama oturtmayı amaçlamıştır. Operasyon, daha açık olmak gerekirse, son 10 yıl içerisinde Küçükler tarafından işlenen doping ihlallerinin sayısı ile birlikte Gizli Bilgiler Biriminin son beş yılda gizli raporlama platformu “Speak Up-Sesini Yükselt” aracılığıyla aldığı Küçüklerde doping ihlali iddialarına yönelik istihbarat raporlarını incelemiştir.

6 – Test ve Sonuç Yönetim Verileri

Operasyon, son 10 yıl içerisinde Küçüklerden alınan örneklerin test verilerini incelemiş olup aşağıda sıralanan sonuçlar bilgilendirici olmuştur.

6.1 Testin Doğası

Küçükler çoğunlukla müsabaka sırasında test edilmektedir (%60 oranında) ve bu nedenle doping yaparken yakalanma ihtimalleri müsabaka dışına kıyasla müsabaka esnasında iki kat fazladır.

En fazla Küçük sporcuya sahip olan ve Küçüklerden en fazla örnek alınan ülkeler Çin, Rusya, Fransa, Güney Kore, Almanya ve Kazakistan’dır.

Test edilen en genç Küçük sekiz yaşındadır.

6.2 Cinsiyet

Genel bir gözlem olarak özellikle 13 ve 17 yaşları arasındakiler olmak üzere Küçük kadınların Küçük erkeklere nispeten daha fazla test edildiği gözlenmiştir.

Küçük kadınlar futbol, bisiklet ve halter sporlarında her ne kadar bu sporlar için daha fazla erkek sporcu bulunsa da Küçük erkeklerden daha fazla test edilmiştir.

6.3 Yasaklı Maddeler

2012 yılından beri 1416 Küçüğün 1518 pozitif test sonucu raporlanmıştır.

Diüretik, furosemit, uyarıcı maddeler, metilfenidat, anabolik steroidler, metandienon Küçüklerde en fazla saptanan Yasaklı Maddeler olmuştur.

Metilfenidat genellikle Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite bozukluğunu tedavi etmek için kullanılmaktadır.

Cinsiyete göre inceleme yapıldığında Küçük kadınlarda en çok saptanan beş Yasaklı Madde aşağıdaki gibidir (çoktan aza doğru sıralanmıştır):

- Furosemit;
- Metilfenidat;
- Meldonyum;
- Metandienon;
- ve Terbütalin.

Cinsiyete göre inceleme yapıldığında Küçük erkeklerde en çok saptanan beş Yasaklı Madde aşağıdaki gibidir (çoktan aza doğru sıralanmıştır):

- Furosemit;
- Metilfenidat;
- Nandrolon;
- Stanozolol;
- ve Metandienon. Metandienon gibi Nandrolon ve Stanozolol de anabolik steroidlerdir.

Özellikle Furosemit ve Metilfenidat, her iki cinsiyette de eşit derece saptanmıştır.

6.4 Spor ve Ülke

Küçüklerde en fazla pozitif testin raporlandığı sporlar aşağıdaki gibidir (çoktan aza doğru sıralanmıştır):

- Halter;
- Atletizm;
- Su sporları

Bu sporlarda en fazla kullanıldığı iddia edilen Yasaklı maddeler aşağıdaki gibidir:

- Stanozolol;
- Metandienon;
- ve Metilfenidat.

Küçüklerde en çok pozitif test sonucunun raporlandığı ülkeler (çoktan aza doğru sıralanacak şekilde) Rusya, Hindistan ve Çin'dir. Bu ülkeler Küçüklerin en çok kullandığı saptanan Yasaklı Maddeler sırasıyla Furosemit, Nandrolon (ya da öncüleri) ve klenbuterol olmuştur.

6.5 Nispi Analiz

Küçükler, 2013 ve 2020 yılları dışında, diğer sporculara nispeten kısmen daha az pozitif test sonucu vermektedir.

6.6 Kullanım Örüntüsü

Operasyon dört kere aynı spordan birden fazla Küçükte aynı gün ve aynı Test Görevinde alınan örneklerin pozitif test sonucu verdiğini gözlemlemiştir. Daha açık olmak gerekirse:

- 2012 yılında boks sporundan dört Küçük Romanyalı sporcunun testinde Furosemit maddesi saptanmış ve test sonucu pozitif çıkmıştır.
- 2012 yılında atletizm sporundan üç Küçük Çinli sporcunun testinde Stanozolol maddesi saptanmış ve test sonucu pozitif çıkmıştır.
- 2022 yılında buz pateni sporundan iki Küçük Belaruslu sporcunun testinde Furosemit maddesi saptanmış ve test sonucu pozitif çıkmıştır.
- 2023 yılında halter sporundan iki küçük Kazak sporcunun testinde Ostarin maddesi saptanmış ve test sonucu pozitif çıkmıştır.

Dopingle Mücadele Kanunu, Koruma Altında bulunan kişilerin herhangi bir şekilde doping ihlaline dahil olmaları veya Sporcu Destek Personelinin destek sunduğu birden fazla sporcuda doping ihlali saptanması halinde Sporcu Destek Personelinin otomatik olarak soruşturulmasını şart koşturmaktadır. Operasyon yukarıda sıralanan vakalar için Sonuç Yönetim Mercilerinin yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlayacaktır.

6.7 Doping İhlalleri

Her pozitif çıkan test beraberinde doping kuralı ihlalini veya yaptırımını getirmeyebilir. Daha açık olmak üzere, 2012 yılından beri pozitif testlerin %80'i (veya 916 soruşturma) beraberinde doping kuralı ihlalini getirmiştir.

Doping ihlaline sebep olmadığı belirlenen %20'lik (veya 257 soruşturma) pozitif testin soruşturulması, Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası gibi geçerli sebeplerin bulunması nedeniyle sonlandırılmıştır.

Küçüklere en çok yaptırım uygulanan sporlar halter, atletizm ve bisiklet olmuştur. Bu sporlarda Küçüklerin kullandığı iddia edilen maddeler sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- Stanazolol;
- Eritropoetin;
- ve Meldonyum.

En çok yaptırım uygulanan ülkeler Rusya, Hindistan ve Çin olmuştur. Bu ülkelerde en çok yaptırım uygulanan Yasaklı Maddeler sırasıyla Furosemit, Stanazolol ve Klenbuterol olmuştur.

Doping ihlali ve yaptırımına en çok sebep olan maddeler Furosemit ve Metandienon olmuştur. Özellikle Furosemit her zaman tek başına saptanmıştır. Yani Furosemit maddesi saptandığı zaman diğer Yasaklı Maddelere rastlanmamıştır.

Doping ihlali sebebiyle yaptırım uygulanan en genç Küçük 12 yaşında olmuştur.

7 - İstihbarat Raporlaması

2018 ile 2023 yılları arasında WADA'nın gizli raporlama platformu olan "Speak Up-Sesini Yükselt" aracılığıyla Küçüklerde doping kullanımını iddia eden 58 gizli rapor alınmıştır.

Alınan bu gizli raporların büyük çoğunluğu Rusya ve Hindistan'dan olmuş olup küresel olarak en çok raporlanan sporlar su sporları ve atletizm olmuştur.

Özellikle Küçükler arasında en yüksek doping ihlali oranlarından birine sahip olan Çin'den "Speak Up-Sesini Yükselt" platformuna gizli bilgi verilmemiştir. Bunun sebebi Çin Anti Doping Ajansının kendi gizli raporlama sisteminden olabileceği gibi bu durum aynı zamanda WADA'nın Platformu Çin içinde daha iyi tanıtmasının gerektiği için bir gösterge de olabilir.

8 – Araştırmanın Genel Değerlendirmesi

Korunak Operasyonu, gerçekleştirdiği değerlendirme kapsamında Küçüklerde doping kullanımını konusundaki akademik araştırma ve literatürü gözden geçirmiştir. Ancak çalışmanın önemli bir kısmı Küçüklerin neden doping ihlali yaptığıyla ilgili kapsamlı bir araştırma yapmaktan ziyade test ve “bilgilendirilmiş rıza” kavramı hakkındaki etik değerlendirmelere odaklanmıştır.

Bununla birlikte 2014 yılında Fransa Spor Bakanlığı tarafından (yoğun bir görüşme süreci aracılığıyla) gerçekleştirilen çalışmaya göre, bir sporcunun Yasaklı Madde kullanma sebebi sporcuya ve destek ağına (örnek olarak ebeveynler, antrenörler, spor yöneticileri) uygulanan baskı ve teşviklerden oluşan karmaşık bir sistemden kaynaklanmaktadır.

2021 yılında gerçekleştirilen daha yeni bir akademik araştırma ise dopingle alakalı bir soruşturma geçiren Küçüğe yönelik uygulanan koruma tedbirlerini incelemiştir. Araştırma analitik doping ihlali (örnek olarak pozitif test sonucu) için soruşturma geçiren Küçüklere yönelik yeterli düzeyde tedbirin mevcut bulunduğunu ancak analitik olmayan doping ihlalleri (örnek olarak Yasaklı bir Maddeyi Bulundurmak) için soruşturma geçiren Küçüklere yönelik koruma eksikliğini aşıkardığı sonucuna varmıştır.

Korunak Operasyonu, her ne kadar 2021 yılında gerçekleştirilen bu araştırmanın bulgularına ilişkin bir pozisyon belirlemese de her sporcunun adil, objektif ve tarafsız bir soruşturmaya tabi tutulmasına ilişkin temel hakkını tanımakta ve desteklemektedir.

8.1 Açık Kaynaklı Değerlendirme

Operasyon, bütünlüğü sağlamak adına geçtiğimiz on yıl içerisinde Küçüklerin doping kullandığını iddia eden önemli davaların çoğu için açık kaynaklı bir değerlendirme gerçekleştirmiştir. Söz konusu değerlendirme Küçüklerin medyada en çok doping kullandığı raporlanan sporların su sporları, jimnastik, halter, bisiklet ve artistik buz pateni olduğunu saptamıştır.

2022 Kış Olimpiyatlarında bir Küçüğün test sonucunun pozitif çıktığını raporlayan davaya yönelik büyük küresel medya ilgisi Küçüklerin bir uluslararası müsabakada testinin pozitif çıktığı vakit karşılaştıkları olağanüstü baskıyı vurgulamıştır. Bu dava özellikle daha sonra yüksek profilli müsabakalara katılım için minimum yaş sınırında değişikliğe sebep olmuştur.

9 – WADA Girişimleri

WADA, sporculara yönelik izlediği yol uyarınca eğitsel programlar ve kaynaklar geliştirmekte olup büyük etkinliklere/uluslararası müsabakalara katılacak olanlar için özel bir versiyonla birlikte yetenekli sporcular için bir eğitim kursu yayımlamıştır.

WADA aynı zamanda İstihbarat ve Soruşturma Departmanının Küçüklerle ilgili iddialara nasıl öncelik verebileceğine yönelik önemli değişiklikler yapmıştır. Bu eylemler, ilgili politika ve prosedürlerle birlikte resmiyet kazanmıştır. Buna ek olarak WADA İstihbarat ve Soruşturma Departmanının “Speak Up-Sesini Yükselt” platformuna Çince ve Rusçayı ekleyerek platformun kullanıcılar için mevcut dil sayısını artırmayı değerlendirmektedir.

Son olarak WADA, Korunak sağlanması doğrultusunda ve AB'nin Avrupa Komisyonu ile ortak olarak fonlanan İstihbarat ve Soruşturma Kapasite ve Yeterliliği Projesiyle işbirliği içinde 20 Kasım 2023 tarihinde Avrupa genelindeki gençlerin anabolik steroid kullanımına ilişkin farkındalık artırmayı hedefleyen bir sosyal medya kampanyası başlatmıştır.

10 – Sonuçlar

Anti Doping Kuruluşlarına göre Küçüklerde doping kullanımı yaygın değildir. Bu görüşün kaynağı test sonuçlarına dayanmaktadır.

Birçok Anti Doping Kuruluşu, Küçüklerle ilgilenmek için özel politikalara veya özel olarak yetiştirilmiş ve tecrübeli personele sahip değildir.

Küçükler ve ağırları (örnek olarak aileler) pozitif test sonucu sonrasında ciddi travmalar yaşamaktadır.

Küçükler çoğunlukla müsabaka sırasında test edilmektedir ve müsabaka dışına nazaran müsabaka esnasında iki kat fazla doping yaparken yakalanma ihtimali bulunmaktadır.

Özellikle 13 ve 17 yaşları arasındakiler olmak üzere Küçük kadınlar Küçük erkeklere nispeten daha fazla test edilmektedir.

Küçük kadınlar erkeklere nazaran futbol, bisiklet ve halter sporlarında daha çok test edilmektedir.

2012 yılından bu yana 1416 Küçüğün 1518 test sonucunun pozitif çıktığı raporlanmıştır.

Küçük kadınlarda en çok saptanan beş Yasaklı Madde Furosemit, Metilfenidat, Meldonyum, Metandienon ve Terbütalın olmuştur.

Küçük erkeklerde en çok saptanan beş Yasaklı Madde Furosemit, Metilfenidat, Nandrolon (veya öncüleri), Stanozolol ve Metandienon olmuştur.

Küçüklerde en çok pozitif test sonucu raporlanan sporlar halter, atletizm ve su sporları olmuştur. Bu sporlarda en çok saptanan Yasaklı Maddeler sırasıyla Stanozolol, Metandienon ve Metilfenidat olmuştur.

Küçüklerde en çok pozitif test sonucu raporlanan ülkeler Rusya, Hindistan ve Çin olmuştur. Bu sporlarda en çok saptanan Yasaklı Maddeler sırasıyla Furosemit, Nandrolon (veya öncüleri) ve Klenbuterol olmuştur.

Küçükler diğer sporculara oranla (kişi başına) daha az oranda pozitif test sonucu vermiştir.

Pozitif test sonuçlarının yaklaşık %80'i beraberinde doping ihlali ve yaptırımını getirmiştir. Doping ihlali ya da yaptırımı uygulanmayanlar için geçerli sebepler bulunmuştur (Tedavi Amaçlı Kullanma İstisnası gibi)

Doping ihlali için yaptırım uygulanan en genç Küçük 12 yaşındadır.

Küçüklerin doping ihlalinde bulunmasını önlemek için temel araç eğitim olmaya devam etmiştir.

Küçüklerin dopingle mücadele sürecinde tecrübelerinin ve korunmalarının artırılması için anti-doping sistemi içerisinde daha iyi ve bütüncül bir eşgüdüm gerekmektedir.

Tavsiyeler

Korunak Operasyonu ařađıdakileri tavsiye etmektedir:

1. Bu raporun bir nüşhası bilgileri için WADA Genel Direktörüne, Başkanına ve Baş İşletme Müdürüne sunulacaktır.
2. Bu raporun bir nüşhası bilgileri için aşağdaki WADA birimlerine sunulacaktır;
 - i. Program Geliřtirme Etki Alanı
 - ii. Uyumluluk Görev Timi
 - iii. Uyumluluk, Kurallar ve Standartlar Departmanı
 - iv. Uluslararası ve Bölgesel Dopingle Mücadele Kuruluşlarıyla İlişkiler Departmanı
 - v. Test Departmanı
 - vi. Bilim ve Tıp Departmanı, Hukuki İşler Departmanı
 - vii. Veri Analiz Birimi
 - viii. Eğitim Birimi
3. Bu raporun bir nüşhası bilgileri için WADA Sporcular Konseyine, Sporcuları Dahil Etme Birimine ve Sporcular Elçisine sunulacaktır.
4. Bu rapor WADA Mütevelli Heyetine ve İcra Komitesine iletilecek ve WADA web sitesinde yayınlanacaktır.
5. WADA İstihbarat ve Soruşturma Departmanı, WADA İletişim Departmanı işbirliğinde Korunak Operasyonunun sonuçlarının vurgulamak ve geliştirilebilecek ve işbirliği edilebilecek alanları tartışmak için bir web semineri düzenleyecektir.

Dr. Lisa Benaglia
İstihbarat Analisti
İstihbarat ve Soruşturma
Departmanı

Gunter Younger
Direktör
İstihbarat ve Soruşturma
Departmanı

Damien Larin

Gizli Bilgi Birimi Başkanı

29 Kasım 2023 tarihinde onaylanmıştır.

 wada

